



**LIETUVOS BANKO  
PRIEŽIŪROS TARNYBOS  
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO  
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS  
DĖL Ž. N.-S. IR SEESAM INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. rugsėjo 14 d. Nr. 242-396  
Vilnius

Lietuvos bankas gavo Ž. N.-S. (toliau – pareiškėja) prašymą išnagrinėti vartojimo ginčą dėl *Seesam Insurance AS*, vykdančios veiklą per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

N u s t a t y t a:

2010 m. birželio 28 d. sudarytos Draudimo sutarties Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Sutartis) pagrindu draudikas apdraudė pareiškėjai priklausančią butą, esantį adresu: (*duomenys neskelbtini*), būsto ir gyventojų turto draudimu. Sutartis buvo sudaryta, vadovaujantis UADB „Seesam Lietuva“ būsto ir gyventojų turto draudimo taisyklių (2009 m. gegužės 1 d. redakcija) (toliau – Taisyklės) nuostatomis ir Bendrosiomis draudimo sutarties sąlygomis.

2016 m. kovo 4 d. draudikas gavo pranešimą, kuriame buvo nurodyta, kad įėjus į apdraustą butą buvo pastebėta, kad jo sienos užlietos vandeniu, o grindys sugadintos.

2016 m. kovo 10 d. draudikui buvo pateiktas patikslintas pareiškėjos atstovės J. N. pranešimas, kuriame nurodyta, kad „2015 m. rugpjūčio mėn., tikslios dienos neprisimenu, atėjus į butą radau pilna vandens <...>“

2016 m. kovo 10 d. draudikas atliko buto apžiūrą, padarė apgadinimų nuotraukas ir užpildė nekilnojamojo turto techninės apžiūros protokolą. Apžiūros metu buvo gauta informacija, kad butas negyvenamas. Ši informacija pareiškėjos buvo patvirtinta 2016 m. kovo 23 d. draudikui siųstame elektroniniame laiške.

2016 m. balandžio 4 d. draudikas pranešė pareiškėjai, kad, atsižvelgiant į tai, kad butas nėra nuolat gyvenamas, ir remiantis Taisyklių 6.1.15 bei 2.6.3 papunkčiais, nėra pagrindo pripažinti įvykį draudžiamuoju ir mokėti pareiškėjai draudimo išmokos dėl užlieto buto.

Pareiškėja nesutinka su pirmiau minėtu draudiko sprendimu ir Lietuvos bankui pateiktame prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad sudarant Sutartį draudikui buvo žinoma aplinkybė, kad pareiškėjos sutuoktinis yra užsienio pilietis ir kad didžiąją laiko dalį pareiškėja praleidžia ne Lietuvoje. Sutartį sudarė pareiškėjos įgaliotas asmuo, kuriam nebuvo paaiškintos Taisyklės, ir draudiko nebuvo atsižvelgta į individualią pareiškėjos padėtį. Pareiškėjai priklausantis butas buvo užlietas vandeniu, lubos, sienos ir parketas buvo visiškai sugadinti. Pareiškėjos teigimu, sudarant Sutartį, jai nebuvo pasiūlytas draudimo produktas, atitinkantis pareiškėjos poreikius, ir nebuvo paaiškinta, kad butas privalo būti nuolat gyvenamas, todėl draudiko sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju yra nepagrįstas.

Draudikas su pareiškėjos reikalavimu nesutinka ir savo atsiliepime Lietuvos bankui nurodė, kad 2016 m. kovo 10 d. pranešime apie įvykį nurodyta, kad apdraustų patalpų remontas atliktas 2014 m. 2016 m. kovo 10 d. nekilnojamojo turto apžiūros protokole, kurį pasirašė pareiškėjos atstovė J. N., užfiksuota, kad „*patalpa negyvenama po remonto*“. Ši aplinkybė, pasak draudiko, yra patvirtinta pareiškėjos 2016 m. kovo 23 d. elektroniniame laiške.

Kadangi nuo 2014 m., kai buvo atliktas remontas, iki įvykio, kuris, kaip teigiama 2016 m. kovo 10 d. pranešime, buvo pastebėtas 2015 m. rugpjūčio mėnesį, butas nebuvo gyvenamas, jis

laikytinas ne nuolat gyvenamu Taisyklių 2.6.3 papunkčio prasme. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Taisyklių 6.1.15 papunkčiu, pareiškėjos pranešime nurodytas įvykis – žalos ne nuolat gyvenamam nekilnojamajam turtui padarymas – pagrįstai laikytinas nedraudžiamuoju įvykiu.

Draudiko nuomone, pareiškėjos teiginys, kad prieš sudarant Sutartį pareiškėjos atstovei nebuvo paaiškintos Taisyklės, yra nepagrįstas. Sutartį pareiškėjos vardu sudarė įgaliota atstovė J. N. pagal įgaliojimą Nr. (*duomenys neskelbtini*). Aplinkybę, kad sudarant Sutartį su Taisyklių nuostatomis buvo supažindinta, pareiškėjos įgaliota atstovė patvirtino savo parašu draudimo liudijime Nr. (*duomenys neskelbtini*). Draudikas papildomai nurodė, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo redakcijos, galiojusios sudarant Sutartį, 77 straipsnio 2 dalyje įtvirtintu reikalavimu, Taisyklės buvo ir yra viešai paskelbtos draudiko interneto svetainėje [www.seesam.lt](http://www.seesam.lt), todėl buvo ir yra prieinamos visiems suinteresuotiems asmenims.

Draudikas pažymėjo, kad Taisyklių sąlygos, kuriomis rėmėsi draudikas, priimdamas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, suformuluotos aiškiai ir nedviprasmiškai. Pasak draudiko, pati pareiškėja taip pat nenurodė, kad minėtos Taisyklių sąlygos jai yra nesuprantamos ar neaiškios. Anot draudiko, vien aplinkybė, kad Taisyklėse nustatytas nedraudžiamųjų įvykių, kuriems įvykus draudikui nekyla pareiga mokėti draudimo išmokos, sąrašas, nepažeidžia draudimo sutarties šalių teisių ir pareigų pusiausvyros ir dėl to Taisyklių sąlyga automatiškai netampa nesąžininga.

Draudikas savo atsiliepime nurodė, kad šalys nėra ribojamos numatyti nedraudžiamųjų įvykių sąrašo (LAT 2002 m. gruodžio 2 d. nutartis civ. b. Nr. 3K-3-1445/2002). Taisyklėse nurodyta, kad ne nuolat gyvenami pastatai nėra draudžiami, jeigu sutartyje nėra numatyta kitaip. Šiuo nagrinėjamu atveju, pasak draudiko, Sutartyje nebuvo numatyta, kad apdraudžiamas pareiškėjai priklausantis nekilnojamasis turtas yra ne nuolat gyvenamas.

Aplinkybė, kad nekilnojamasis turtas yra ne nuolat gyvenamas, draudiko vertinimu, itin padidina draudimo riziką, t. y. žalos tokiam turtui padarymo tikimybę ir galimos žalos mastą (nėra gyventojų, kurie pastebėtų apliejimą ar kitą žalą sukeltantį įvykį ir imtųsi skubių priemonių žalai sumažinti: sustabdytų vandens skverbimąsi, sausintų, džiovintų, vėdintų patalpas ir pan.). Aplinkybė, kad nekilnojamasis turtas yra ne nuolat gyvenamas, taip pat apsunkina galimybę draudikui ištirti įvykio aplinkybes ir pasinaudoti subrogacijos teise – kreiptis į atsakingą už žalos atsiradimą asmenį. Kadangi pareiškėjai priklausantis butas buvo ne nuolat gyvenamas, draudiko teigimu, nėra aiški tiksliai žalos padarymo data, dėl to negalima nustatyti, iš kur ir dėl kokių priežasčių skverbėsi vanduo. DNSB „Klaipėdos burė“ pirmininkas 2016 m. liepos 20 d. elektroniniame laiške nurodė, kad jokios informacijos apie inžinerinių tinklų avarijas, dėl kurių galėjo būti aplietas butas, neturi. 2015 m. rugsejo 18 d. UAB „Vėtrungės būstas“ atsakingas asmuo apžiūrėjo virš pareiškėjos buto esančius butus ir apskaitos mazgus, tačiau avarijos priežasties nenustatė.

Draudikas papildomai pažymėjo, kad Sutartis buvo sudaryta 15 metų terminui, tačiau į Sutartį nebuvo įtraukta sąlyga, kad butas bus ne nuolat gyvenamas. Aplinkybė, kad draudimo sutartis yra sudaroma per atstovą, nesudaro draudikui pagrindo nuspręsti, kad draudžiamas nekilnojamasis turtas draudimo laikotarpiu bus ne nuolat gyvenamas. Sudarant Sutartį, draudikas nebuvo informuotas, kokie asmenys gyvens arba negyvens apdraustame bute. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, draudiko nuomone, sprendimas atsisakyti pripažinti įvykį draudžiamuoju yra pagrįstas.

**K o n s t a t u o j a m a:**

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Išnaginėjus pateiktus dokumentus bei šalių paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas iš esmės kyla dėl draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja sumokėti draudimo išmoką, jeigu įvyksta įstatyme arba draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Svarbu pažymėti, kad draudimo sutartimi teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti. Galiojantys teisės aktai draudikui, siūlančiam draudėjams savanoriškojo draudimo sutartis, suteikia teisę nusistatyti draudžiamos draudimo rizikos, kuri objektyviai yra įmanoma, ribas.

Civilinio kodekso 6.993 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta draudėjo pareiga prieš sudarant draudimo sutartį suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudžiamąjį įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai), jeigu tos aplinkybės nėra ir neturi būti žinomos draudikui. Civilinio kodekso 6.993 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad esminėmis aplinkybėmis, apie kurias draudėjas privalo informuoti draudiką, pripažįstamos aplinkybės, nurodytos standartinėse draudimo sutarties sąlygose (draudimo rūšies taisyklėse), taip pat aplinkybės, apie kurias draudikas raštu prašė draudėjo suteikti informaciją.

Iš šalių pateiktų įrodymų matyti, kad draudikas, nusprenddamas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, rėmėsi šalių sudaryta Sutartimi ir jos sudedamąja dalimi – Taisyklėmis. Taisyklių 6.1.15 papunktyje nustatyta, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikomas apdrausto turto sunaikinimas ar sugadinimas dėl žalos 2.6 papunktyje įvardytam turtui. Taisyklių 2.6.3 papunktyje numatyta, kad nėra draudžiami ne nuolat gyvenami pastatai, jei sutartyje nėra numatyta kitaip. Ne nuolat gyvenamas pastatas – tai pastatas, kuriame gyvenama mažiau nei 300 dienų per metus arba negyvenama ilgiau nei 30 dienų iš eilės, arba kurio mažiau nei pusė naudingo ploto yra gyvenamosios patalpos.

Lietuvos bankui pateiktame Sutarties pagrindu išduotame dokumente – draudimo liudijime – įvardyti draudžiamo objekto duomenys ir draudimo sąlygos, taip pat nurodytos papildomos sąlygos. Tai, kad pareiškėja didžiąją laiko dalį praleidžia ne Lietuvoje ir draudžiamas butas nėra nuolat gyvenamas, Sutartyje nenurodyta. Šis faktas, pagal draudiko pateiktą informaciją, jam tapo žinomas tik po pranešimo apie įvykį. Nors pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad sudarant Sutartį draudikui turėjo būti žinoma, kad pareiškėjos sutuoktinis yra užsienio šalies pilietis, ir iš šeimos pajamų draudikas turėjo matyti, kad pareiškėja didžiąją laiko dalį nebūna Lietuvoje, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Sutartis buvo sudaroma pareiškėjos tinkamai įgalioto asmens, ir Sutartis draudiko buvo sudaryta, remiantis pirmiau minėto asmens draudikui suteikta informacija, nevertinant pareiškėjos sutuoktinio pilietybės ar šeimos pajamų. Draudikas papildomai paaiškino, kad Sutarties sudarymas per atstovą nesudaro pagrindo numatyti, kad apdraustas turtas bus ne nuolat gyvenamas, nes šiuo nagrinėjamu atveju draudikas nebuvo informuotas, kokie asmenys ketino ar neketino gyventi apdraustame būste.

Pažymėtina, kad pareiškėjos įgaliota atstovė pranešė draudikui, kad „2015 m. rugpjūčio mėn., tikslios dienos neprisimenu. Atėjus į butą radau pilna vandens. Po remonto patalpos nebuvo eksploatuojamos, negyvenamos.“ 2016 m. kovo 23 d. pareiškėja draudikui siųstame elektroniniame laiške nurodė, kad „mama tikrina butą kartą per mėnesį. Taigi, mama sako, paskutinį kartą butą tikrino liepos mėnesį (07.2015). Butas naujas – prieš ir po remonto jame niekas negyveno.“

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje ne kartą nurodyta, kad „draudimo sutartis yra rizikos sutartis, pagal kurią draudikas perima iš draudėjo nuostolių atsiradimo riziką; be to, tai yra fiduciarinė, t. y. grindžiama jos šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu, sutartis; dėl to draudimo sutarties šalys privalo būti viena kitai absoliučiai atviros ir atskleisti viena kitai visą informaciją, kuri gali būti reikšminga šiai sutarčiai sudaryti bei jos sąlygoms nustatyti ir vykdyti“ (LAT 2008 m. lapkričio 17 d. nutartis civ. b. UAB „Interselas“ v. UAB, „IF draudimas“, bylos Nr. 3K-3-518/2008).

Draudimo sutarties, kaip rizikos sutarties, kuri grindžiama didžiausiu šalių pasitikėjimu, ypatumai lemia didesnę šios sutarties šalių pareigą bendradarbiauti ir kooperuotis (Civilinio

kodekso 6.38 straipsnio 3 dalis), taip pat didesnę atidumą ir rūpestingumą viena kitos atžvilgiu. Draudikas, sudarydamas draudimo sutartį, turi įvertinti draudimo riziką. Norėdamas įvertinti draudimo riziką, draudikas vertina draudėjo pateiktą informaciją, nes faktai, kuriais remiantis gali būti nustatyta draudimo rizika, žinomi paprastai tik draudėjui. Civilinio kodekso 6.993 straipsnio 1 dalyje nustatyta draudėjo pareiga suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudžiamojo įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai), jeigu tos aplinkybės nėra ir neturi būti žinomos draudikui. Draudikas pasitiki draudėjo atskleidžiamais faktais ir prisiima riziką manydamas, kad draudėjas nenuslėpė jokių draudžiamojo įvykio tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui reikšmingų aplinkybių. Draudėjo pateikta informacija gali lemti tiek draudiko sprendimą prisiimti draudimo riziką ar ne, tiek draudimo sutarties sąlygas, tarp jų ir draudimo įmokos bei draudimo išmokos dydžius.

Šiuo nagrinėjamu atveju, nors Sutartis ir buvo sudaroma pareiškėjai atstovaujant įgaliotam asmeniui, pareiga suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudžiamojo įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui, tiek pareiškėjai, tiek jos įgaliotam asmeniui buvo išlikusi. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Civilinio kodekso 2.133 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad, jeigu atstovas sandorį sudarė pagal atstovaujamojo nurodymus, tai atstovaujамasis negali ginčyti tokio sandorio motyvuodamas tuo, kad sudarydamas sandorį atstovas ignoravo tam tikras aplinkybes, jeigu atstovaujамasis apie tas aplinkybes žinojo arba jas ignoravo dėl savo paties neatsargumo. Nagrinėjant ginčą nustatytos aplinkybės patvirtina, kad pareiškėjos atstovei buvo žinoma, kad pareiškėjai priklausantis butas nėra gyvenamas. Be to, iš Lietuvos bankui pateikto draudimo liudijimo matyti, kad pareiškėjos atstovė savo parašu patvirtino, kad prieš sudarant Sutartį su Taisyklėmis ir draudimo liudijime nurodytomis papildomomis draudimo sąlygomis buvo supažindinta ir jų kopiją gavo. Taisyklėse yra aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, kad pagal Taisykles nėra draudžiami ne nuolat gyvenami pastatai, jeigu Sutartyje nėra numatyta kitaip. Atveju, kada pripažįstama, kad kitai šaliai buvo suteikta protinga galimybė susipažinti su standartinėmis sutarties sąlygomis, laikomas visų taisyklių draudėjui pateikimas susipažinti prieš pasirašant sutartį, kai pasirašydamas draudimo liudijimą draudėjas patvirtina, kad su atitinkamomis draudimo rūšies taisyklėmis susipažino (LAT 2002 m. lapkričio 25 nutartis civ. b. Nr. 3K-3-1425/2002). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad su Taisyklių, kuriose nustatytas nedraudžiamųjų įvykių sąrašas, sąlygomis pareiškėjos atstovė buvo supažindinta tinkamai.

Iš ginčo šalių pateiktos medžiagos matyti, kad visos ikisutartinės informacijos atskleidimo aplinkybės yra įtvirtintos vieninteliame šalių pateiktame dokumente – draudimo liudijime. Draudimo liudijime nurodyta, kad draudimo objektas yra pareiškėjai priklausantis butas. Kitų dokumentų, kuriuose atsispindėtų ikisutartinė šalių valia, Lietuvos bankui nebuvo pateikta.

Svarbu pažymėti, kad draudikas, sudarydamas Sutartį ir vertindamas pareiškėjos atstovės pateiktą informaciją, įvertino prisiimamą draudimo riziką, neatsižvelgęs į tai, kad pareiškėja apdraustame bute nuolat negyvena. Šios aplinkybės buvo esminės ir aiškiai nurodytos Taisyklėse, todėl apie jas pareiškėja arba pareiškėjos atstovė privalėjo informuoti draudiką, prieš sudarant Sutartį.

Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta, darytina išvada, kad aplinkybė, kad apdraustame bute niekas negyvens, draudikui prieš sudarant Sutartį nebuvo žinoma. Be to, Taisyklės, kuriose nustatytas nedraudžiamųjų įvykių sąrašas, pareiškėjos įgaliotai atstovei turėjo būti žinomos ir suprantamos, nes nustatytos faktinės aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad ji su jomis buvo tinkamai susipažinusi. Darytina išvada, kad Taisyklių papunkčiai, nustatantys, kad pagal Taisykles nėra draudžiami ne nuolat gyvenami pastatai, jei Sutartyje nėra numatyta kitaip, šiuo nagrinėjamu atveju draudiko buvo pritaikyti pagrįstai.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir

finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos Ž. N.-S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

L. e. Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros  
departamento direktoriaus pareigas

Vaidas Cibas